

8.3.2024

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseleje nyilatkozatát követően

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) bekezdése alapján

az EU és Örményország közötti szorosabb kapcsolatokról és az Örményország és Azerbajdzsán közötti békemegállapodás szükségességéről (2024/2580(RSP))

**Viola von Cramon-Taubadel, Marie Toussaint, Markéta Gregorová,
Bronis Ropé**
a Verts/ALE képviselőcsoport nevében

B9-0163/2024

**Az Európai Parlament állásfoglalása az EU és Örményország közötti szorosabb kapcsolatokról és az Örményország és Azerbajdzsán közötti békemegállapodás szükségességéről
(2024/2580(RSP))**

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 49. cikkére,
  - tekintettel az EU és Örményország közötti átfogó és megerősített partnerségi megállapodásra (CEPA)¹,
  - tekintettel az EU–Örményország Partnerségi Tanács ötödik ülését követő, 2024. február 13-i közös sajtónyilatkozatra,
  - tekintettel az Örményországgal való partnerségi megállapodás végrehajtásáról szóló, 2024. február 12-i jelentésre,
  - tekintettel az Örményország civil társadalmával folytatott együttműködésre vonatkozó, a 2021–2027 közötti időszakra szóló uniós menetrendre,
  - tekintettel Nikol Pasinján örmény miniszterelnök, Charles Michel európai tanácsi elnök, Macron francia elnök és Scholz német kancellár 2023. október 5-i nyilatkozatára,
  - tekintettel Ursula von der Leyen európai bizottsági elnök és Nikol Pasinján örmény miniszterelnök 2023. október 5-i közös nyilatkozatára,
  - tekintettel Nikol Pasinján örmény miniszterelnöknek az Európai Parlament plenáris ülésén 2023. október 17-én tartott beszédére,
  - tekintettel a Nemzetközi Bíróság 2023. november 17-i, a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény alkalmazásáról szóló végzésére (*Örményország kontra Azerbajdzsán*),
  - tekintettel az 1991. évi almati nyilatkozatra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel az EU és Örményország kapcsolatai többek között a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és az alapvető szabadságok közös értékein alapulnak, illetve azon a közös érdeken, hogy Örményország szerepet vállaljon a gazdasági és politikai reformokban, valamint a regionális együttműködésben, többek között a keleti partnerség keretében;
- B. mivel a 2018. évi forradalmat követően Örményország folyamatosan előmozdította az uniós szerződésekben rögzített értékeket, és a *The Economist* 2023. évi

---

¹ [HL L 23., 2018.1.26., 4. o.](#)

demokráciaindex szerint a régió vezető demokráciája;

- C. mivel Örményország jelezte abbéli szándékát, hogy továbbfejlessze és elmélyítse partnerségét és együttműködését az EU-val, többek között kétoldalú kapcsolatok révén és a keleti partnerség regionális politikai keretén belül;
- D. mivel az EU–Örményország Partnerségi Tanács 2024. február 13-án ötödik alkalommal ülésezett Brüsszelben; mivel az ülésen a résztvevők megerősítették, hogy az EU és Örményország közös érdeke, hogy megerősítsék és elmélyítsék a közös értékeken alapuló kapcsolataikat, és elkötelezettek eziránt; mivel a felek megállapodtak abban, hogy megkezdik az új EU–Örményország partnerségi menetrenddel kapcsolatos munkát, amely ambiciózusabb közös prioritásokat határoz meg az összes területre kiterjedő együttműködésre vonatkozóan;
- E. mivel a Bizottság 2023. október 5-én további támogatási intézkedéseket jelentett be Örményország számára, beleértve további 5,25 millió EUR összegű sürgősségi segílyt, az EU4Peace program finanszírozásának növelését, a költségvetés-támogatásra szánt további éves programokat, az olyan kérdések kezelésére irányuló technikai segítségnyújtást, mint a légi biztonság és a nukleáris biztonság, valamint az infrastruktúra, a szociális védelem és a fenntartható energetikai megoldások támogatására irányuló gazdasági és beruházási terv;
- F. mivel Örményország továbbra is kritikus gazdasági kihívásokkal néz szembe annak ellenére, hogy jelentős előrelépést tett a makrogazdasági és strukturális reformok terén; mivel Örményország gazdasága továbbra is nagymértékben függ Oroszországtól, és ez utóbbi teszi ki Örményország külkereskedelmének mintegy 35%-át; mivel Oroszország továbbra is hozzáfér a korlátozás alá vont uniós árukhoz a harmadik országokon, többek között Örményországon áthaladó ellátási láncokon keresztül; mivel az Oroszország elleni uniós szankciók bevezetését követően az Oroszországba irányuló örmény export 2022-ben megháromszorozódott, 2023 januárja és augusztusa között pedig megkétszereződött;
- G. mivel Örményország felfüggesztette részvételét a Moszkva vezette Kollektív Biztonsági Szerződés Szervezetében (KBSZSZ), miután Oroszország nem volt hajlandó megvédeni Örményországot az azerbajdzsáni agresszióval szemben; mivel a továbbra is örmény földön állomásozó több ezer orosz katona, valamint Azerbajdzsán katonai fenyegetései tovább veszélyeztetik Örményország biztonságát;
- H. mivel Örményország több alkalommal elismerte Azerbajdzsán területi integritását, többek között Pasinján miniszterelnök és Charles Michel európai tanácsi elnök, Macron francia elnök és Scholz német kancellár 2023. október 5-i közös nyilatkozata révén, Azerbajdzsán azonban nem biztosított viszonyosságot;
- I. mivel a Charles Michel elnök által vezetett béketárgyalások ellenére Azerbajdzsán 2023. szeptember 19-én offenzívát indított, ami néhány nap alatt Hegyi-Karabah szinte teljes lakosságának elvándorlásához vezetett; mivel Örményország több mint 100 000, lakóhelyét elhagyni kényszerülő személyt fogadott be Hegyi-Karabahból; mivel Örményország vállalta, hogy teljes mértékben integrálja a hegyi-karabahi menekülteket, az ország azonban nem rendelkezik forrásokkal és a menekültek szükségleteinek megfelelő kezeléséhez szükséges átfogó hosszú távú tervvel;

- J. mivel az örmények elvándorlását az azerbajdzsáni vezetés – többek között Alijev elnök – több évtizedes előre megfontolt gyűlöletbeszéde és -gesztusai előzték meg az örmény nemzetiségük ellen; mivel az örményeket becsmérő módon ábrázoló bakui „győzelmi emlékpark”, valamint a szándékosan lázító kijelentések sora tovább mélyítette a támadásoktól és a kényszerű lakóhelyelhagyástól való félelmet a hegyi-karabahi örmények körében;
- K. mivel 2023. november 17-én a Nemzetközi Bíróság felszólította Azerbajdzsánt annak biztosítására, hogy azok a személyek, akik 2023. szeptember 19. után hagyták el Hegyi-Karabahot, és vissza kívánnak térni, valamint azok, akik Hegyi-Karabahban maradtak és azt el kívánják hagyni, ezt biztonságos és akadálytalan módon, őket menekülésre kényszerítő erőszaktól vagy megfélemlítéstől mentesen tehessék meg;
- L. mivel számos, Hegyi-Karabahban található örmény kulturális örökségi helyszínt és műtárgyat, például templomokat, temetőket és keresztköveket fenyeget a vandalizmus, pusztítás vagy elváltoztatás veszélye, amely az örmény történelem nyomainak eltüntetésére irányul, amint az Azerbajdzsán egy másik régiójában, nevezetesen Nahicsevánban található örmény örökségi helyszínek esetében is történt;
- M. mivel Pasinján miniszterelnök és Alijev azerbajdzsáni elnök 2024. február 17-én találkoztak Olaf Scholz német kancellár közvetítésével, első alkalommal azóta, hogy Azerbajdzsán 2023 szeptemberében támadást hajtott végre Hegyi-Karabah ellen;
- N. mivel Pasinján miniszterelnök 2024. február 15-én és 16-án megjegyezte, hogy Azerbajdzsán elutasította Örményországnak a határok kijelölésére/meghatározására vonatkozó legutóbbi javaslatát, továbbá a miniszterelnök beszámolt Azerbajdzsán azon előkészületeiről, hogy „katonai műveleteket indítson a határ egyes területein azzal a céllal, hogy azt az Örmény Köztársaság elleni nagyszabású háborúvá alakítsa”;
- O. mivel még ha az EU-ba irányuló azerbajdzsáni gázellátás tervezett megkészszerzése 2027-re 20 milliárd köbméterre emelkedne is, az azerbajdzsáni gáz uniós piaci részesedése még mindig 4% alatt lenne; mivel az EU Azerbajdzsán legnagyobb exportpiaca, és Azerbajdzsán sokkal jobban függ az EU-tól, mint fordítva; mivel 2022 novemberében Azerbajdzsán megállapodást jelentett be a Gazprommal arról, hogy orosz gázt vásárol saját fogyasztásra az EU-ba irányuló exportkapacitás felszabadítása érdekében, aláírva ezzel az EU azon szándékát, hogy ne finanszírozza Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúját;
- P. mivel 2024. március 1-jén Bakuban sor került az EU–Azerbajdzsán zöld energiával foglalkozó tanácsadó testület második miniszteri ülésére; mivel Simson biztos beszédében Azerbajdzsánt „megbízható és megbízható energiapartnernek” nevezte, hangsúlyozva, hogy az EU „Azerbajdzsánt mindig megbízható partnernek tekintette”, és hogy „az EU Azerbajdzsán iránti elkötelezettsége hosszú távú”;
- Q. mivel Azerbajdzsán 2024. február 7-én újabb színlelt elnökválasztást tartott; mivel az Alijev-rezsim a közelmúltban még tovább korlátozta a véleménynyilvánítás szabadságát, és 2023 novembere óta az emberijog-védők és független újságírók sorát tartóztatta le, akik többségét jelenleg is koholt vádak alapján tartják fogva; mivel e legutóbbi támadások következtében elfojtották mindazt, ami az országban a független médiából, a civil társadalomból és a kritikus hangokból megmaradt;

1. üdvözli Örményország európai törekvéseit és arra való készségét, hogy közelebb kerüljön az Európai Unióhoz; elismerését fejezi ki Örményország ambiciózus reformprogramjáért és demokráciájának a legnagyobb kihívást jelentő időkben való rezilienciájáért, a folyamatos biztonsági fenyegetések ellenére; egyértelműen támogatja az EU és Örményország közötti kapcsolatok megerősítését és a szorosabb kapcsolatok valamennyi területen történő, Örményország szükségletein alapuló, folyamatban lévő fejlesztését;
2. ennek kapcsán üdvözli az EU–Örményország Partnerségi Tanács ötödik ülésének eredményeit; felszólít az újonnan bejelentett EU–Örményország partnerségi menetrend gyors kidolgozására, és sürgeti, hogy a menetrend tartalmazzon ambiciózus kötelezettségvállalásokat a politikai párbeszédre és reformra, a demokráciára, a jogállamiságra és az emberi jogokra, a gazdasági, kereskedelmi és ágazati együttműködésre, a vízumliberalizációra, a fenntarthatóságra és a zöld átállásra, a nők jogaira, valamint a menekültek és más kisebbségek jogaira vonatkozóan; felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa az örmény civil társadalom érdemi bevonását az új menetrend kidolgozásába;
3. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a vízumliberalizációs párbeszéd haladéktalan elindítása révén biztosítsák az örmények vízummentes utazását; megjegyzi, hogy a vízummentes utazás elősegíti és ösztönzi az emberek közötti kapcsolatokat Örményország és az uniós tagállamok között;
4. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák az Örményország és az uniós tagállamok és intézmények közötti partneri szerepvállalás fokozására irányuló erőfeszítéseiket annak biztosítása érdekében, hogy az örmények következő generációja már élvezze az európai integráció előnyeit;
5. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy alakítsanak ki mélyebb gazdasági integrációt Örményországgal, többek között az átfogó és megerősített partnerségi megállapodáson keresztül is; kiemeli, hogy a gazdasági kapcsolatok megerősítése erősíteni fogja Örményország azon képességét, hogy elmozduljon az Oroszországtól való jelenlegi aránytalan gazdasági függőségétől; felszólítja Örményországot, hogy lépjen fel az Oroszországgal szembeni uniós szankciók kijátszása ellen;
6. felhívja az EU-t, hogy erősítse kapcsolatait Örményországgal a digitális és energetikai infrastruktúra kiépítése, az energetikai kapcsolatokba való beruházás, valamint az ország azon képességének megerősítése révén, hogy küzdjön a dezinformáció és a régió autokratikus szereplőitől érkező hibrid fenyegetések egyéb formái ellen;
7. üdvözli a Bizottság által 2023. október 5-én bejelentett, Örményországra vonatkozó további támogatási intézkedéseket, beleértve az infrastruktúrába, a szociális védelemben és a fenntartható energetikai megoldásokba történő beruházásokra vonatkozó gazdasági és beruházási tervet; e célból felszólít a jelentős károkozás elkerülését célzó elv alkalmazására az infrastrukturális beruházásokban;
8. üdvözli továbbá, hogy Örményország 2023. december 28-án hosszú távú, alacsony kibocsátású fejlesztési stratégiát fogadott el, és határozottan ösztönzi Örményországot, hogy fokozza éghajlat-politikai törekvéseit az uniós célokhoz való igazodás érdekében;

9. üdvözli, hogy Örményország úgy határozott, hogy ratifikálja a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Alapokmányát;
10. elismerését fejezi ki Örményországnak a keleti partnerség keretében való aktív részvételéért; megjegyzi, hogy Ukrajna, Moldova és Grúzia immár uniós tagjelölti státuszt kapott; ezért felszólít a keleti partnerség keretének konstruktív felülvizsgálatára a célkitűzések fenntartása érdekében, biztosítva ugyanakkor, hogy a keret a tagok változó dinamikájával összefüggésben megfeleljen a célnak, és előnyben részesítve azokat, amelyek tiszteletben tartják az uniós értékeket és elveket;
11. ismételten elítéli Azerbajdzsán Hegyi-Karabah elleni, 2023. szeptemberi hadműveletét; hangsúlyozza, hogy ez a támadás az örmény nemzetiségűek azonnali Örményországba vándorlásához vezetett, ami egyenértékű az ENSZ Biztonsági Tanácsa által meghatározott etnikai tisztogatással, és így ellentétes a nemzetközi joggal; felszólít a Nemzetközi Bíróság a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény alkalmazásával kapcsolatos ügyben (*Örményország kontra Azerbajdzsán*) hozott végzéseinek teljes körű, azonnali és hatékony végrehajtására;
12. elítéli az azerbajdzsáni tisztviselők, köztük Alijev elnök folyamatos lázító nyilatkozatait, amelyek lealacsonyítják az örmény etnikai hovatartozást és megkérdőjelezik Örményország területi integritását;
13. üdvözli, hogy az EU további 5,5 millió EUR összegű humanitárius segílyt nyújt a hegyi-karabahbeli, lakóhelyüket 2023-ban tömegesen elhagyni kényszerült karabahi örmények támogatására; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy kötelezzék el magukat amellet, hogy e tekintetben hosszú távú humanitárius és technikai támogatást nyújtanak Örményországnak, mivel jelentős erőforrás- és tervezési kihívások állnak előttünk, valamint jelentős a szegénység és a társadalmi súrlódások kockázata, ha a menekülteket nem helyezik el megfelelően és nem integrálják társadalmi-gazdasági szempontból; ösztönzi Örményországot, hogy dolgozzon ki teljesen kidolgozott, hosszú távú tervet a Hegyi-Karabahot elhagyni kényszerültek lakhatásával, munkaerőpiaci integrációjával és szociális szolgáltatásaival kapcsolatban;
14. üdvözli az EU örményországi polgári missziójának (EUMA) megerősített jelenlétét; sajnálatát fejezi ki a tűzszünet megsértése miatt, amely legutóbb egy azerbajdzsáni katona megsebesülését követően 2024. február 13-án egy úgynevezett „megtorló művelet” során négy örmény katona Azerbajdzsán okozta halálához vezetett; komoly aggodalmának ad hangot az orosz „békefenntartókról” szóló beszámolók miatt, akik megakadályozzák, hogy az EUMA megfigyelői belépjenek z Örményország déli Szjunyik régiójában található Nerkin Handba;
15. hangsúlyozza, hogy rendíthetetlenül támogatja Örményország határainak függetlenségét, szuverenitását, területi integritását és sérthetlenségét; hangsúlyozza továbbá, hogy Örményországnak jogában áll elutasítani az Azerbajdzsán fő területét Nahicsevánnal összekötő folyosóra vonatkozó javaslatokat, amelyeket orosz határcsapatok ellenőriznének, örmény vám- vagy határforgalom-ellenőrzés nélkül; mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Azerbajdzsán továbbra is ellenséges álláspontot képvisel Örményországgal szemben, ami aggodalomra ad okot az újabb erőszak miatt;

sürgeti Azerbajdzsánt, hogy az 1991-es almati nyilatkozattal összhangban erősítse meg Örményország területi integritásának egyértelmű elismerését;

16. hangsúlyozza a tartós béke és stabilitás megteremtésének fontosságát a Dél-Kaukázusban; e tekintetben felszólít az Örményország és Azerbajdzsán közötti tárgyalások folytatására valamennyi függőben lévő kérdéstről egy fenntartható és átfogó békemegállapodás megkötése érdekében; üdvözli a Pasinján miniszterelnök és Alijev elnök között a müncheni biztonsági konferencia alkalmával, 2024. február 17-én megvalósult legutóbbi találkozót; üdvözli Örményország azon álláspontját, hogy jóhiszeműen tárgyal a fenntartható béke érdekében, többek között olyan különböző javaslatok révén, mint a regionális közlekedési kapcsolatok megnyitása „a béke keresztútjai” projekt keretében; sürgeti a Bizottságot és a Tanácsot, hogy biztosítsák az EU azon képességét, hogy hitelesen és hatékonyan támogassa a békétárgyalásokat;
17. felkéri a Bizottságot, hogy sürgősen értékelje újra az EU diplomáciai és biztonsági felépítését, valamint a tágabb dél-kaukázusi régió geopolitikai formációit az új helyszíni tények, valamint az olyan országok érdekei fényében, mint Oroszország, Törökország és Irán, ugyanakkor dolgozzon ki stratégiát válaszul arra a növekvő tendenciára, hogy az autokratikus rezsimek a katonai erőszak javára mellőzik a diplomáciai erőfeszítéseket;
18. üdvözli Örményország azon döntését, hogy felfüggeszti részvételét a KBSZSZ-ben, és megbízhatóbb biztonsági architektúrára törekszik; támogatja Örményország azon döntését, hogy felkéri az Oroszországi Föderációt, hogy vonja vissza titkosszolgálati határőreit nemzeti repülőteréről;
19. hangsúlyozza, hogy az Azerbajdzsán által 2020-ban és 2023-ban elkövetett erőszakra adott megfelelő uniós válasz hiánya káros precedenst teremtett; ismételten felkéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő átfogó újraértékelést az EU Azerbajdzsánnal fennálló kapcsolatairól; hangsúlyozza, hogy az EU-nak egyértelművé kell tennie Azerbajdzsán elnöke számára, hogy Örményország területének bármilyen megsértése a legsúlyosabb következményekkel jár; ismételten célzott szankciókra szólít fel a Hegyi-Karabahban elkövetett számos tűzszüneti jogsértésért és emberi jogi visszaélésért felelős bakui kormánytisztviselőkkel szemben;
20. hangsúlyozza, hogy az azerbajdzsáni katonai agresszióknak ez a legutóbbi epizódja azt mutatja, hogy az EU egyes autokratikus rezsimekkel szembeni kétoldalú megközelítése, amely szerint az egyik nap bírálja, hogy nem tartják be az emberi jogokat és a békés diplomácia elveit, míg a következő napon bejelenti, hogy feltétel nélküli energiaügyi megállapodásokat köt velük, aláássa az EU azon szándékát, hogy elrettentsen a katonai fellépéstől vagy ösztönözze az alapvető demokratizálódást ezekben az országokban;
21. megismétli az Azerbajdzsánnal kötendő energiaügyi stratégiai partnerségről szóló egyetértési megállapodás felfüggesztésére irányuló felhívását, mivel az EU energiaszükségleteinek kezelése során az autokratikus rendszerekre támaszkodás nemcsak erkölcsi szempontból megkérdőjelezhető, hanem politikailag is fenntarthatatlan, ha az EU valóban meg akarja szüntetni az autokratikus rendszerektől való energiafüggőségét;
22. tudomásul veszi az EU–Azerbajdzsán zöld energiával foglalkozó tanácsadó testület

2024. március 1-jén Bakuban tartott második miniszteri találkozóját, és mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Simson biztos Azerbajdzsánt „megbízható energiaügyi partnerként” említette; felkéri Simson biztost, hogy vitassa meg a Parlamenttel az azerbajdzsáni stratégiai partnerségről szóló egyetértési megállapodás felfüggesztésére irányuló felhívását a jogalkotási ciklus vége előtt;

23. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy az azerbajdzsáni emberi jogi helyzet elsőbbséget élvezzen az országgal folytatott kapcsolataiban; rendkívül aggasztónak tartja az újságírók és emberijog-védők fogva tartásának közelmúltbeli megugrását Azerbajdzsánban; kitart amellett, hogy Azerbajdzsánnal csak akkor lehet szorosabb kereskedelmi kapcsolatokat folytatni, ha Azerbajdzsán jelentősen javítja emberi jogi helyzetét, és szabadon bocsátja mindazokat, akiket igazságtalanul bebörtönöztek, többek között az alábbi személyeket: Dr. Gubad Ibadoghlu, Ulvi Hasanli, Sevinc Vaqifgizi, Aziz Orujov, Rufat Muradli, Hafiz Babali, Mahammad Kekalov, Nargiz Absalamova és Tofiq Yagublu;
24. Utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Külügyi Szolgálatnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, Örményország elnökének, miniszterelnökének, kormányának és parlamentjének, valamint Azerbajdzsán elnökének, kormányának és parlamentjének.